

Лазар М. НИНКОВИЋ

ПАЛИ БОРЦИ У НОР-у СА ПОДРУЧЈА МЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ СТАВЕ

У Народноослободилачком рату 1941—45. године са подручја данашње Месне заједнице Ставе пало је 50 припадника НОВЈ. Највише бораца изгинуло је пред сам крај Другог светског рата и то: на ратиштима у Босни 20 бораца, на Сремском фронту и у равницама Славоније 17 бораца и на осталим местима, широм земље 13 бораца. По селима, из Бобове је погинуло 10 бораца, из Ситарница 6 бораца, из Станине Реке 17 бораца и из Суводања 17 бораца. По годинама старости највише је погинулих бораца рођено је у раздобљу од 1920. до 1926. године (43 борца), док је осталих 7 рођено пре 1920. године. Земљорадника је погинуло 43, занатлија 3, ћака 3 и подофицира 1 а од укупно погинулих 15 је било ожењених а 35 неожењених.

С обзиром на то да ову месну заједницу сачињавају четири села — Бобова, Ситарнице, Станина Река и Суводање са нешто више од 600 домаћинстава — испада да је из сваке дванаесте куће пао по један борац НОВЈ у Народноослободилачком рату, а ако се овоме додају и жртве фашистичког терора, однос је још стравичнији, јер је у том случају свака четврта кућа имала губитак једног члана у НОР-у.

Непосредно после завршетка рата изврстан број бораца је, по демобилизацији, изнурен и исцрпљен од напора и рана, умро код својих кућа, али они нису унети у овај списак.

У Народноослободилачком рату, као припадници НОВЈ, своје животе за слободу отаџбине положили су следећи борци са подручја данашње Месне заједнице Ставе:

1. АЦИЋ (Манојла) АНБЕЛКО, земљорадник из Ситарница, рођен 1906. год. Ожењен. Ступио у Ваљевски НОПО јула 1941. године и борио се до краја. Пао у затвор а после пуштања поново се крио. Успео да се пребаци у Београд, а одатле у Аустрију. Из Аустрије пребегао и ступио у Калнички партизански одред. Погинуо негде око Крижеваца у акцијама овог одреда, пред сам крај рата. Према неким непотврђеним подацима био члан КПЈ.

2. АЦИБ (Симеуна) ТИХОМИР, земљорадник из Ситарица, рођен 14. јуна 1919. год. Неожењен. Ступио у НОВЈ октобра 1944. године а погинуо 20. априла 1945. године као борац Шесте личке пролетерске дивизије „Никола Тесла“ у борбама око Славонског Брода, спасавајући рањенике.

3. БИРЧАНИН (Милинка) ЖАРКО, подофицир бивше југословенске војске из Суводања. Избегао 1941. заробљеништво и живео у селу. Рођен 1922. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ октобра 1944. године а погинуо 18. фебруара 1945. године у борбама око Брчког у Босни, као водник у 3. батаљону Друге крајинске НОУ бригаде 17. дивизије НОВЈ. Према неким подацима био члан КПЈ. Иначе, храбар борац.

4. БИРЧАНИН (Милана) НИКОЛА, столар из Суводања, рођен 1922. године. Неожењен. Радио као радник у „Вистаду“. Ступио у НОВЈ октобра 1944. године, а погинуо почетком 1945. године у борбама око Бијелине у Босни као борац 15. Мајевичке бригаде 17. дивизије НОВЈ. Сахрањен у заједничку гробницу изгинулих бораца у Трнави, СР Босна и Херцеговина.

5. БИРЧАНИН (Живорада) ТИХОМИР, земљорадник из Суводања, рођен 13. маја 1925. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ октобра месеца 1944. године у среску посадну јединицу у В. Каменици, при команди места. Погинуо почетком 1945. године, несретним случајем (убио га стражар). Сахрањен је у Суводању.

6. БИРЧАНИН (Велизара) ЧЕДОМИР, земљорадник из Суводања, рођен 1920. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ септембра месеца 1944. године, одмах по ослобођењу Ваљева. Погинуо 5. априла 1945. године у месту Горње Боднарште, код Брчког, као борац Прве пролетерске бригаде. Сарадник НОП-а за време окупације. Према неким подацима члан КПЈ.

7. БОБОВАЦ (Јована) ЗЛАТОМИР, ђак средње техничке школе, рођен 5. фебруара 1924. године у Бобови. Неожењен. Ступио у НОВЈ септембра 1944. године, приликом ослобођења Ваљева. Погинуо 21. октобра 1944. године у борбама на Бежанијској коси, после ослобођења Београда. Истакао се храброшћу у борбама за ослобођење Београда као борац и делегат у Првој бригади 6. личке пролетерске дивизије „Никола Тесла“. Погинуо као водник. Био члан СКОЈ-а. Јануара 1945. године пренет и сахрањен у селу Бобови.

8. БРАНКОВИЋ (Чедомира) Момчило, земљорадник из села Суводања, засеок Дренајић, рођен 1923. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ октобра 1944. године. Рањен у Срему у селу Немцима, крајем 1944. године и пренет у болницу у Товарник која је потом пала непријатељу у руке и Немци је запалили па се претпоставља да је настрадао у болници са осталим рањеницима. Био је борац Прве пролетерске бригаде.

9. БУРМАЗОВИЋ (Луке) ГОЈКО, земљорадник из села Сташне Реке, рођен 1921. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ новембра 1944.

Драгољуб Драксимовић из Бобове

године. Рађен 28. марта 1945. године у борбама код Славонског Брода као борац 21. дивизије НОВЈ. Умро у болници од последица рањавања. Пренет и сахрањен у Станиној Реци.

10. БУРМАЗОВИЋ (Александра) МИЛАДИН, земљорадник из Станине Реке, рођен 1926. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ октобра 1944. године а погинуо марта 1945. године у борби код цркве у селу Рачиновци, код Брчког, као борац 31. бригаде 21. дивизије НОВЈ (4 батаљон 1. чета). Тамо је и сахрањен.

11. ВАСИЉЕВИЋ (Славка) СТАНКО, земљорадник из Станине Реке, рођен 1925. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ половином новембра 1944. године а погинуо 27. јануара 1945. године у борбама код Бијељине (Босна), као борац 15. Мајевичке НОУ бригаде 17. дивизије НОВЈ.

12. ВЛАЈКОВИЋ (Обрена) АЛЕКСАНДАР, земљорадник из Станине Реке, рођен 1922. године. Ожењен. Ступио у НОВЈ 10. октобра 1944. године Погинуо 21. јануара 1945. године у борбама код Бијељине као борац 15. Мајевичке НОУ бригаде 17. Дивизије НОВЈ. Сахрањен у заједничку гробницу у Трнави.

13. ВЛАЈКОВИЋ (Божидара) МИЛАН, земљорадник из Станине Реке, рођен 1924. године. Ожењен. Ступио у НОВЈ 24. октобра 1944. године а погинуо 28. 01. 1945. године у борбама код Бијељине у Босни, као борац 15. Мајевичке НОУ бригаде 17. Дивизије НОВЈ. Сахрањен у заједничку гробницу бораца у Трнави.

14. ВЛАЈКОВИЋ (Душана) САВО, земљорадник из Станине Реке, рођен 1919. године. Неожењен. Ступио у Ваљевски НОП одред јула 1941. године и борио се до краја. Пао у заробљеништво и преко логора Шабац и Сајмиште интерниран у Норвешку. Погинуо у Норвешкој 31. децембра 1943. године. Био члан КПЈ.

15. ВУКОВИЋ (Аранђела) ЈОРДАН, земљорадник из Станине Реке, рођен 1925. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ 10. октобра 1944. године и погинуо у првој половини маја месеца 1945. године код Зиданог Моста у СР Словенији, као борац 15. Мајевичке НОУ бригаде 17. дивизије НОВЈ. Сахрањен на месту погибије. У селу Трнави, на споменику заједничке гробнице, уписано и његово име.

16. ВУКОВИЋ (Михаила) ГВОЗДЕН, земљорадник из Станине Реке, рођен 1920. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ 10. октобра 1944. године а погинуо јануара 1945. године у борбама код Бијељине. Сахрањен у Заједничку гробницу у Трнави. Био борац 15. Мајевичке НОУ бригаде 17. дивизије НОВЈ.

17. ВУКОВИЋ (Јеврема) СВЕТИСЛАВ, ковач из Станине Реке, рођен 1920. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ октобра 1944. године а погинуо на Сремском фронту, на простору борби Чазма — Ердевик — Дивош — Бингуле — Мартинци, априла 1945. године као борац 3. Крајишке пролетерске бригаде Прве пролетерске дивизије НОВЈ. Пренет и сахрањен у Станиној Реци.

18. ДРАКСИМОВИЋ (Николе) ДРАГОЉУБ, земљорадник из Бобове, рођен 13. августа 1921. године. Ожењен. Ступио у НОВЈ октобра 1944. године Тешко рањен априла 1945. године у борбама код Ба-

**Саво Влајковић, борац ВНОПО-а из Станине Реке, погинуо у
Норвешкој 1945. године**

кова (СР Хрватска). Умро у болници у Бакову од последица рањавања 7. јуна 1945. године као борац Прве пролетерске бригаде. Пренет и сахрањен у Бобови.

19. БУРБЕВИЋ (Живорада) МИРКО, земљорадник из Суводања, рођен 1926. године. Ожењен. Ступио у НОВЈ 10. октобра 1944. године, а погинуо 15. марта 1945. године у борбама код Бјелине у Босни, као борац 15. Мајевичке НОУ Бригаде 17. Дивизије НОВЈ. Сахрањен у заједничку гробницу у Трнави, СР Б и Х.

20. ИСАЈЛОВИЋ (Радомира) ДРАГОЈЛО, земљорадник из Суводања, засеок Дренајих, рођен 1922. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ октобра 1944. године а погинуо 15. априла 1945. године у борбама код Бакова, као борац 2. бригаде 6. пролетерске дивизије „Никола Тесла“, где је сахрањен.

21. ИСАЈЛОВИЋ (Вуколаја) РАДИСАВ, земљорадник из Суводања, засеок Дренајих, рођен 1920. године. Ожењен. Ступио у НОВЈ октобра 1944. године а погинуо почетком јануара 1945. године у Кеменич. Барања, као борац 5. Војвођанске бригаде 36. дивизије НОВЈ. Сахрањен на месту погибнице.

22. ЈАКОВЉЕВИЋ (Саве) МИЛОЈЕ, земљорадник из Ситарца, рођен 1912. године. Ожењен. Ступио у НОВЈ децембра 1944. године, у допуњски батаљон, одакле је распоређен у неку јединицу, али није утврђено коју. Погинуо маја месеца 1945. године у борбама између Саве и Уне у СР Б и Х где је и сахрањен.

23. ЈОВАНОВИЋ (Илије) МОМИР, земљорадник из Станине Рече, рођен 1918. године. Ожењен. Ступио у НОВЈ 4. октобра 1944. године а погинуо 27. јануара 1945. године у борбама код Бијелине у Босни, као борац 15. Мајевичке НОУ бригаде 17. дивизије НОВЈ.

24. КОЈИЋ (Крстивоја) ВЕЛИЗАР, земљорадник из Суводања, засеок Дренајих. Рођен 12. јула 1925. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ октобра 1944. године а погинуо у селу Немцима (као митраљезац 1. пролетерске бригаде прве дивизије НОВЈ где је и сахрањен. Погинуо је децембра месеца 1944. године.

25. КРСМАНОВИЋ (Јанка) ДУШАН, земљорадник из Суводања, рођен 1926. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ 10. октобра 1944. године, а погинуо 27. јула 1945. године негде у Босни (као борац првог батаљона Прве пролетерске бригаде НОВЈ), где је и сахрањен.

26. МАРКОВИЋ (Борћа) МИРКО, земљорадник из Суводања, рођен 1926. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ октобра 1944. године а погинуо почетком 1945. године при пробоју Сремског фронта у селу Оток код Шида као борац 31. бригаде, 21. дивизије НОВЈ. Сахрањен у месту погибнице.

27. МАЦАРЕВИЋ (Светозара) АРСЕН, земљорадник из Бобове, рођен 24. априла 1925. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ октобра 1944. године а погинуо 21. јануара 1945. године у борбама код Бијелине као борац 6. Источно-босанске пролетерске бригаде 17. дивизије НОВЈ. Сахрањен на месту погибнице.

28. МИЈАЈЛОВИЋ (Остоје) ЗЛАТОМИР, ђак из Ситарница, рођен 1926. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ октобра 1944. године. Погинуо средином јануара 1945. године у борбама у Босни као борац 15. Мајевичке НОУ бригаде 17. дивизије НОВЈ. Према неким подацима био је члан СКОЈ. Иначе, храбар борац.

29. МИЛОСАВЉЕВИЋ (Спасоја) КРСТА, земљорадник из Ситарница, рођен 1923. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ 10. октобра 1944. године а погинуо децембра 1944. године у борби код места Дворови (Бијелина) као борац 6. Источно-босанске пролетерске НОУ бригаде 17. дивизије НОВЈ.

30. МИЛОСАВЉЕВИЋ (Спасоја) СРЕТЕН, земљорадник из Ситарница, рођен 1926. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ 10. октобра 1944. године а погинуо крајем јануара 1945. године у борбама код Бијелине (код циглана) као борац 6. Источно-босанске пролетерске НОУ бригаде 17. дивизије НОВЈ.

31. МИТРОВИЋ (Ивана) ГВОЗДЕН, зван и „Лосо“, земљорадник из Суводања, рођен 1910. године. Ожењен. Ступио у НОВЈ у другој половини децембра 1944. године и био у допунском батаљону одакле је упућен у неку јединицу где му се губи сваки траг. Претпоставља се да је погинуо у борбама у Босни, почетком 1945. године.

32. ПЕТРОВИЋ (Војислава) ГВОЗДЕН, земљорадник из Бобове, рођен 13. октобра 1923. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ октобра 1944. године а погинуо 17. октобра 1944. године у борбама за ослобођење Београда, као борац 2. бригаде 6. личке пролетерске дивизије НОВЈ „Никола Тесла“. Пренет и сахрањен у Бобови.

33. ПЕТРОВИЋ (Марка) ЉУБОМИР, земљорадник из Суводања, рођен 1924. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ 10. октобра 1944. године, а погинуо 27. јануара 1945. године у борбама код Бијелине као борац 15. Мајевичке НОУ бригаде 17. дивизије НОВЈ. Сахрањен у заједничкој гробници у Трнави.

34. ПЕТРОВИЋ (Новака) МИЛОРАД, земљорадник из Бобове, рођен 1923. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ октобра 1944. године а погинуо маја месеца 1945. године, пред сам крај рата, у месту Ливањани, СР Словенија, као борац 31. бригаде 21. дивизије НОВЈ. Пренет и сахрањен у Бобови.

35. ПЕТРОВИЋ (Пантелије) МИОДРАГ, музичар из Станине Рече, рођен 1920. године. Ожењен. Ступио у НОВЈ 4. октобра 1944. године а погинуо 11. фебруара 1945. године у борбама код Зворника, као борац 15. Мајевичке НОУ бригаде 17. дивизије НОВЈ. Сахрањен на месту погибије а касније кости су му пренете у заједничку гробницу у Трnavу.

36. ПЕРОВИЋ (Јована) МИХАЈЛО, ђак средње техничке школе, из Бобове. Рођен 15. марта 1924. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ октобра 1944. године у посаду јединицу при команди места у В. Каменици. Погинуо у потери за четничким одметницима 19. маја 1945. године у Оглаћеновцу, као комесар Среске милиције у Каменици. Члан КПЈ. Сахрањен у Бобови.

37. ПЕТРОНИЋ (Радослава) БРАНКО, земљорадник из Бобове, рођен 1924. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ 10. октобра 1944. године а погинуо 18. октобра 1944. године у борбама приликом ослобођења Крагујевца, као борац 15. Мајевичке НОУ бригаде 17. дивизије НОВЈ. Отац Радослав отишао да дотера тело синово па и он погине. Оба сахрањени у заједничку гробницу погинулих на Крагујевцу.

38. ПЕТРОНИЋ (Миланка) ДУШАН, земљорадник из Бобове, рођен 16. септембра 1925. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ октобра 1944. године а погинуо априла 1945. године у борбама око Славонског Брода као борац 15. Мајевичке НОУ бригаде 17. дивизије НОВЈ.

39. ПЕТРОНИЋ (Ненада) МИЛОМИР, земљорадник из Суводања, рођен 1923. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ октобра 1944. године а погинуо 5. априла 1945. године (при пробоју Сремског фронта) код Нове Бабске, као борац 3. Крајишке пролетерске НОУ бригаде (3. чета 3. батаљон). У књизи „У рововима Срема“ од Гончина на стр. 235. помиње се његово име. Сахрањен на месту погибије.

40. РАКИЋ (Драгутина) ВОЈИН, земљорадник из Суводања, рођен 1922. године. Ожењен. У НОВЈ ступио крајем децембра 1944. године а јануара 1945. рањен у борбама на Романији као борац 21. Мајевичке НОУ бригаде 38. дивизије НОВЈ. Пренет у болницу у Власеницу, где је умро и сахрањен.

41. РАКОВИЋ (Богосава) МАРКО, земљорадник из Станине Реке, рођен 8. марта 1921. године. Ожењен. Ступио у НОВЈ 2. октобра 1944. године а погинуо 5. децембра 1944. године у Заглавку код Бајине Баште, као борац 2. Крајишке НОУ бригаде 17. дивизије НОВЈ. Пренет и сахрањен у родном селу.

42. РАКОВИЋ (Симеуна) МИЛИСАВ, земљорадник из Станине Реке, рођен 1921. године. Ожењен. Ступио у НОВЈ октобра 1944. године, а погинуо марта 1945. године у борбама у источној Босни, као борац 15. Мајевичке НОУ бригаде 17. дивизије НОВЈ. Кости му пренете у заједничку гробницу у Трnavу.

43. РАКОВИЋ (Богољуба) ПАУН, земљорадник из Станине Реке, рођен 1923. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ октобра 1944. године а погинуо фебруара 1945. године у борбама код Бијелине, као борац 6. источнобосанске пролетерске НОУ бригаде 17. дивизије НОВЈ. Сахрањен на месту погибије.

44. РАНКОВИЋ (Живорада) ЈОРДАН, земљорадник из Суводања, рођен 1922. године. Неожењен. Имао надимак „Учо“. Ступио у НОВЈ октобра 1944. године а погинуо код места Бапска, код Шаренграда, у борбама на Сремском фронту, почетком априла 1945. године, као борац Прве пролетерске бригаде.

45. РИСТИВОЈЕВИЋ (Влајка) ДУШАН, трговачки помоћник и кројачки радник из Бобове, рођен 1923. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ октобра 1944. године а погинуо 25. јануара 1945. године у Доњим Магнојевинима код Бијелине као десетар у 3. батаљону 2. Крајишке НОУ бригаде 17. дивизије НОВЈ. Пренет и сахрањен у Бобови. Члан СКОЈ. Храбар борац.

46. РИСТИВОЈЕВИЋ (Богољуба) ПАУН, земљорадник из Бобове, рођен 14. марта 1926. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ 23. септембра 1944. године у посадицу јединицу при команди места у В. Каменици, а одатле прекомандован, јануара месеца, у 1. бригаду 6. личке дивизије „Никола Тесла”. Погинуо приликом пробоја Сремског фронта у Липовцу код Моровића, 6. априла 1945. године.

47. САКИЋ (Радојице) РАДЕНКО, земљорадник из Станине Реке, рођен 1922. године. Ожењен. Ступио у НОВЈ октобра 1944. године; погинуо априла 1944. године приликом пробоја Сремског фронта. Тачно место погибије није утврђено. Био борац 31. бригаде 21. дивизије НОВЈ. Сахрањен на месту погибије.

48. ТЕОДОСИЋ (Видоја) ЗДРАВКО, земљорадник из Станине Реке, рођен 12. марта 1921. године. Ожењен. Ступио у НОВЈ 10. октобра 1944. године а погинуо 18. октобра 1944. године, у борбама приликом ослобођења Крагујевца, као борац 15. Мајевичке НОУ бригаде 17. дивизије НОВЈ. Дошла да га обиђе мајка Лепосава, па је и она том приликом погинула.

49. ТОДОРОВИЋ (Владимира) ДОБРИВОЈЕ, земљорадник из Станине Реке, рођен 1926. године. Неожењен. Ступио у НОВЈ октобра 1944. године а погинуо априла месеца 1945. године, приликом пробоја Сремског фронта (негде у Срему), као борац 10. крајишке бригаде 5. дивизије НОВЈ.

50. БИРИЋ (Драгића) ЖИВОЈИН, земљорадник из Суводања, рођен 1919. године. Ожењен. Ступио у НОВЈ децембра 1944. године у 4. бригаду 21. дивизије НОВЈ а погинуо априла 1945. године у Ловасу код Шида.

У току Народноослободилачког рата највише бораца са подручја Месне заједнице Ставе, изгинуло је борећи се у саставу 15. Мајевичке НОУ бригаде 17. дивизије НОВЈ (укупно 15), затим у саставу Прве пролетерске (6), 6. Личка и 31. бригаде са (по 5 бораца), 6. Источнобосанске пролетерске бригаде (4 погинула борца), Друге крајишке (3 погинула борца). У осталим јединицама погинуло је 9 бораца, док се за два борца не знају јединице којима су припадали. Један је настрадао у логорима у Норвешкој. По дивизијама, највећи број је настрадао из састава 17. дивизије НОВЈ, 22 борца или 44% од укупно настрадалих са подручја ове месне заједнице. Највише бораца је и било у овој дивизији из ових села.

Иначе, одмах по ослобођењу Ваљева, за релативно кратко време, организован је рад, па је убрзо после 15. септембра 1945. године извршена мобилизација младих годишта, закључно са рођенима у 1926. години. Ову мобилизацију извршила је Команда места из Ваљева, преко својих овлашћених лица.

Није то била класична мобилизација, већ позив упућен преко сеоских послужитеља, усмено, свим младшћима да се сутрадан јаве у општину, у овом случају у Општину суводањску, на Ставе.

Позиву је се одазвало преко 80% младшћина а војне власти представљали су Ратко Пауновић, професор из Ваљева и Гроздана Рне-

тивојевић, правник из Ваљева. У састављању спискова помагао им је Милан Теодосић, учитељ са Става. Ту су била још два борца НОВЈ под оружјем.

Сви младићи који су се тог дана пријавили после подне су с песмом кренули, у пратњи ова два борца и Ратка Пауновића, у Ваљево где су отсели у згради бивше дивизије. Ту су пристизали борци из других крајева, а било је и доста Ваљеваца, који су се пријавили команди места, па су ту чекали распоред.

Овде су новоприспели борци распоређивани у следеће јединице: 17. Дивизију, 1. Пролетерску и 6. Личку „Никола Тесла“. Тако су младићи са Става распоређени у све три ове јединице, али их је највише било у 17. Дивизији и то у бригадама 15. Мајевичкој, 6. Источнобосанској пролетерској и 2. Крајишкој. Велики број бораца распоређен је и у друге јединице.

Известан број младића није се одмах одазвао позиву. Такви су касније распоређивани у допунски батаљон, а олатле упућивани у допуну појединим јединицама. Тако се доста бораца нашло и у другим јединицама, ван поменутих.